

Συγκεκριμένα, μελέτησαν τα ποιήματα «Ανατολή Θανάτου», «Ομορφίτα» (γ' τεύχος, σελ. 73) και «Ειρήνη» (Ανθολόγιο, σελ. 243). Μέσα από τον διάλογο των κειμένων, οι μαθητές/τριες ανέδειξαν τις διαφορετικές οπτικές για το θέμα, καθώς, και τις συνέπειες που οι γλωσσικές επιλογές έχουν στα νοήματα που οι ποιητές επιθυμούν να μεταδώσουν στα κείμενά τους. Αντιμετώπισαν τα κείμενα κριτικά, λαμβάνοντας υπόψη τους τον προβληματισμό και διερεύνησαν:

- ✓ Ποια είναι η οπτική του/της κάθε/καθεμιάς ποιητή/τριας ως προς τον Πόλεμο και την Ειρήνη;
- ✓ Πώς στηρίζει την οπτική του/της (ποιες γλωσσικές επιλογές κάνει);
- ✓ Γιατί έχει αυτή την οπτική (σύνδεση με το πλαίσιο επικοινωνίας και με τον στόχο που εξυπηρετεί);

Στη συνέχεια, οι μαθητές/τριες μελέτησαν τις αφίσες του εκπαιδευτικού πακέτου των Γιατρών χωρίς Σύνορα «**Παιχνίδια ή Πραγματικότητα**», που είχε ως στόχο να διαβάζουν πολυτροπικά κείμενα, αναγνωρίζοντας τον τρόπο με τον οποίο οι διάφοροι σημειωτικοί πόροι συλλειτουργούν στη δόμηση νοημάτων. Έγινε κριτική ανάγνωση κειμένων (π.χ., μέγεθος γραμματοσειράς Vs μέγεθος φωτογραφίας, μαυρισμένα (bold) γράμματα, βλέμμα προσώπων, οπτική γωνία). Οι μαθητές/τριες κατέγραψαν τις συνέπειες του πολέμου και πώς αυτές αναπαρίστανται στις αφίσες. Μέσα από την τεχνική «Δυναμικές Εικόνες», με βάση την αφίσα που είχαν μπροστά τους στις ομάδες τους, έστησαν τρία διαδοχικά tableaux vivants, όπου αφηγήθηκαν με τα σώματά τους την ιστορία πριν και μετά τη φωτογραφία στην αφίσα.

Σημαντικό στοιχείο, κατά τη διερεύνηση του θέματος, αποτέλεσε το σχετικό λεξιλόγιο σε σχέση με το υπό εξέταση θέμα. Ενημέρωναν καθημερινά την καρτέλα «Λεξιλόγιο», σημειώνοντας σε αυτήν λέξεις ή φράσεις που προέκυπταν από την επεξεργασία των κειμένων και τις οπτικές που το καθένα πρόβαλλε, τα φιλμάκια και τη γενικότερη συζήτηση που έγινε στην τάξη. Το «Λεξιλόγιο της τάξης» ενημερωνόταν καθημερινά με λέξεις ή φράσεις οι οποίες γράφονταν στον πίνακα σε περίοπτη για τους/τις μαθητές/τριες θέση.

1.2. Δείκτες Επιτυχίας και Δείκτες Επάρκειας της συγκεκριμένης διδασκαλίας:

Κατανόηση και Παραγωγή Προφορικού Λόγου

Δείκτες Επιτυχίας	Δείκτες Επάρκειας
1. Τοποθετούν ένα κείμενο σε πλαίσιο (θεματικό, επικοινωνιακό, κοινωνιοπολιτισμικό)	
2.4.3.1 Κατανοούν τη λειτουργία γλωσσικών στοιχείων επιχειρημάτων σε μεικτά κείμενα	2.4.3.1.1. επιχειρήματα σε αφήγηση (ή επιχειρήματα σε ημερολόγιο)

Κατανόηση Γραπτού Λόγου

Δείκτες Επιτυχίας	Δείκτες Επάρκειας
1. Τοποθετούν ένα κείμενο σε πλαίσιο (θεματικό, επικοινωνιακό, κοινωνιοπολιτισμικό)	
1.3. Συνδέουν κείμενα και τρόπους παρουσίασης ανθρώπων και πολιτισμών με ιστορικά, πολιτισμικά, κοινωνικά πλαίσια	1.3.1. Σχέση κειμένου με συγκεκριμένη θεματολογία ή και προβληματισμό που αφορούν σε εμπειρίες ποικίλων κοινωνικών ομάδων (μυστήρια-επιστημονική φαντασία) 1.3.4. Ομοιότητες και διαφορές μεταξύ κειμένων ίδιου ή και διαφορετικού τύπου, που εντάσσονται σε ίδια ή και

	διαφορετικά επικοινωνιακά και κοινωνικοπολιτισμικά πλαίσια
2. Αναγνωρίζουν τον τρόπο που οργανώνεται και λειτουργεί ο λόγος σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης	
2.2. Αναγνωρίζουν και αναφέρουν το είδος κειμένου, με βάση τις σχετικά σταθερές συμβάσεις του	2.2.1. Κείμενα, όπως: έντυπα ή και διαδικτυακά άρθρα
2.4.3.1. Κατανοούν τη λειτουργία γλωσσικών στοιχείων σε επιχειρήματα με βάση την επίκληση στην αυθεντία	2.4.3.1.1. Υποθετικές προτάσεις

Παραγωγή Γραπτού Λόγου

Δείκτες Επιτυχίας	Δείκτες Επάρκειας
1. Τοποθετούν ένα κείμενο σε πλαίσιο (θεματικό, επικοινωνιακό, κοινωνιοπολιτισμικό)	
1.1. Καθορίζουν συγκεκριμένη ανάγκη για επικοινωνία και δράση, που σχετίζονται με ζητήματα παγκόσμιου ενδιαφέροντος	1.1.1. Μυστήρια-επιστημονική φαντασία, ως θεματικό πλαίσιο για παραγωγή κειμένου
2. Οργανώνουν τον λόγο σε κείμενο	
2.1. Παράγουν κείμενα, αυτόνομα, αναπτύσσοντας το προσωπικό τους στυλ	2.1.6. Δόμηση κειμένων, με την επιλογή κατάλληλου λεξιλογίου
2.3.3.1. Αξιοποιούν γλωσσικά στοιχεία, για να επιχειρηματολογήσουν, με βάση την επίκληση στην αυθεντία	2.3.3.1.1. Υποθετικές προτάσεις

1.3. Τι προγραμματίζεται να γίνει στο πλαίσιο της συγκεκριμένης διδασκαλίας:

Οι μαθητές/τριες παρουσιάζουν πολύ σύντομα την εργασία των προηγούμενων ημερών μέσα από μια συζήτηση στην ολομέλεια με βασικό ερώτημα: «Ποιες είναι οι συνέπειες του πολέμου και πώς αυτές παρουσιάζονται» μέσα από τα ποιήματα που μελέτησαν, τις αφίσες των Γιατρών Χωρίς Σύνορα και τα λεξικά. Κατόπιν, οι μαθητές/τριες μελετούν δύο αφίσες της UNCHR (Υπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες), στις οποίες οι μετανάστες εμφανίζονται ως πρόσωπα που αναγκάζονται να μεταναστεύσουν, λόγω πολεμικών συρράξεων στις πατρίδες καταγωγής τους. Οι μαθητές/τριες εντοπίζουν τη χρήση ρητορικών ερωτημάτων ως μηχανισμού πειθούς με επίκληση στη λογική και τη χρήση του α΄ προσώπου πληθυντικού ως μηχανισμού ενσυναίσθησης. Ταυτόχρονα, μέσα από τη χρήση εικόνων εντοπίζουν ότι η έμφαση δίνεται στους μετανάστες ως πρόσωπα και στις ανησυχίες τους (μια οικογένεια με μια έγκυο μητέρα και όχι στοιβαγμένοι μετανάστες), ενώ τα πλοία φαίνονται να απομακρύνονται από τον/την αναγνώστη/στρια και όχι να έρχονται ως απειλή. Επιπρόσθετα, εντοπίζουν την παρουσία βλέμματος, την αξιοποίηση του κοντινού πλάνου, που δηλώνει εμπλοκή του/της αναγνώστη/στριας, και τη χαμηλή γωνία, που δίνει εξουσία στους/στις αναπαριστώμενους/νες.

Μετάβαση στη δραστηριότητα 2: Οι μαθητές/τριες έχουν μελετήσει το πώς «τρίτοι» βλέπουν τον πόλεμο. Ποια «φωνή» λείπει από τις διάφορες ομάδες; Λείπει η «φωνή» των ατόμων που βίωσαν τη φρίκη του πολέμου. Έτσι, αναλαμβάνουν να εντοπίσουν κείμενα στα οποία να παρουσιάζεται και η «φωνή» αυτή.

Ακολούθως οι μαθητές/τριες ανοίγουν το βιβλίο τους στη σελ. 74 και με βάση τον τίτλο, τη φωτογραφία, την ημερομηνία και την πηγή, κάνουν υποθέσεις ως προς το περιεχόμενο, το κειμενικό είδος, την οπτική του συγγραφέα σε σχέση πάντα με το πιο πάνω ερώτημα. Για να κατανοήσουν καλύτερα το κείμενο, το οποίο είναι απόσπασμα, και για να τοποθετηθούν ιστορικά, παρακολουθούν μια σύντομη παρουσίαση για τη ζωή της Άννας Φρανκ και συμπληρώνουν ένα κουίζ στην ομάδα τους. Οι απαντήσεις τους ανακοινώνονται στην ολομέλεια και διορθώνουν ή και συμπληρώνουν. Τονίζεται η απάντηση στο ερώτημα «Ποιες ήταν οι επιλογές του κοριτσιού;» και δείχνουμε ένα μικρό φιλμάκι για το στρατόπεδο Συγκεντρώσεων Άουσβιτς και το καταφύγιο στην Ολλανδία. Ακολουθεί η τεχνική **Διάδρομος σκέψης/συνείδησης**: Οι συμμετέχοντες/ουσες φτιάχνουν δυο παράλληλες σειρές και δημιουργούν έναν διάδρομο. Καθώς ο χαρακτήρας που αντιμετωπίζει ένα δίλημμα ή πρόβλημα περπατά ανάμεσά τους, οι υπόλοιποι προφέρουν τις σκέψεις τους. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, οι μαθητές/τριες εκφράζουν τα συναισθήματα που νιώθει το κορίτσι πριν μπει στο καταφύγιο/ρήματα σε α' πρόσωπο.

Γίνεται μεγαλόφωνη ανάγνωση του κειμένου του βιβλίου «Σκέψεις ενός παιδιού για τον πόλεμο» (σελ. 74-75). Τα παιδιά επιβεβαιώνουν ή διαψεύδουν τις αρχικές τους υποθέσεις και υπογραμμίζουν φράσεις ή λέξεις που δείχνουν τα συναισθήματα της Άννας που ένιωθε τη συγκεκριμένη μέρα με βάση το ερώτημα που υπάρχει στο βιβλίο τους (σελ. 75, ερ. 1). Τα συναισθήματα καταγράφονται από τα παιδιά/ρόλος στον τοίχο. (Ένας ρόλος αναπαρίσταται με μια φιγούρα που σχεδιάζουμε μέσα στην οποία μπορούν τα παιδιά να γράψουν φράσεις κλειδιά, ιδέες ή συναισθήματα για τον χαρακτήρα). Ο ρόλος στον τοίχο συμπληρώνεται σταδιακά.

Στη συνέχεια ακολουθεί σιωπηρή εστιασμένη ανάγνωση, με βάση την ερώτηση: «Ποιες είναι οι συνέπειες του πολέμου, σύμφωνα με το ημερολόγιο της Άννας Φρανκ;» και τις καταγράφουν στον σχετικό πίνακα στο τετράδιό τους. Κατά τη συζήτηση στην ολομέλεια καταγράφεται παράλληλα και η δομή του κειμένου.

Πώς δηλώνει η Άννα Φρανκ τη στάση της για τον πόλεμο, μέσα από τα όσα γράφει και το πώς τα γράφει; Έτσι, τα παιδιά εντοπίζουν τις γλωσσικές επιλογές (όπως, αξιολογικά στοιχεία, ρητορικά ερωτήματα) που αξιοποιεί η συγγραφέας για να τοποθετηθεί όσον αφορά το ζήτημα του πολέμου, με σκοπό να συγκινήσει και να πείσει. Ομαδική εργασία, συμπλήρωση του σχετικού πίνακα στο τετράδιο και μετά συζήτηση στην ολομέλεια.

Οι μαθητές/τριες απαντούν στα ερωτήματα 1γ και 1δ του βιβλίου τους και μετά στην ομάδα τους συζητούν το περιεχόμενο, τη δομή και τη γλώσσα με βάση τα όσα έχουν μελετήσει ως τώρα. Δίνεται στους/στις μαθητές/τριες το σενάριο της άσκησης κατά το οποίο θα γράψουν ένα άρθρο για τον πόλεμο, το οποίο θα ανεβεί στην ιστοσελίδα του σχολείου τους. Οι μαθητές/τριες συζητούν τη δομή, το περιεχόμενο και τη γλώσσα και συντάσσουν ένα επιχειρηματολογικό κείμενο με τίτλο: «Ο πόλεμος μέσα από τα μάτια των παιδιών της Στ' 1», στο οποίο εκφράζουν τη δική τους «φωνή» για το υπό συζήτηση θέμα.

1.4. Τι προγραμματίζεται να ακολουθήσει της διδασκαλίας:

Τα παιδιά αποφασίζουν να αναλάβουν δράση που να αναδεικνύει τη φωνή των ατόμων που βίωσαν τη φρίκη του πολέμου, συγκεντρώνουν διάφορες συνεντεύξεις και αφηγήσεις και επιλέγουν να τις πλαισιώσουν με το κατάλληλο εισαγωγικό κείμενο. Τα παιδιά συζητούν για το πώς θα παρουσιάσουν τις αφηγήσεις και για το ποια στοιχεία οπτικού γραμματισμού θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν. Πώς θα χρησιμοποιήσουν εικόνες, φωτογραφίες, διάταξη σελίδων, έντονα γράμματα; Πώς θα γίνει η εισαγωγή ώστε να φανεί ως εισαγωγικό κείμενο στις αφηγήσεις και πώς θα συνδεθεί με το κυπριακό πρόβλημα; Η πολυτροπική σύνθεση θα αναρτηθεί σε κεντρικό σημείο της τάξης, ενώ θα γίνει παρουσίασή της σε άλλες τάξεις.

2. Διδακτικό Υλικό (π.χ., κείμενα και ασκήσεις από σχολικά εγχειρίδια και τυχόν συμπληρωματικό υλικό):

«Οι σκέψεις ενός παιδιού για τον πόλεμο» (σχ. εγχειρίδιο, σελ. 74 -75), αφίσες των Γιατρών Χωρίς Σύνορα «Παιχνίδια, Πραγματικότητα» και αφίσες της UNCHR για τους πρόσφυγες.